

Jean Monnet Chair
Uniwersytetu Jagiellońskiego

EWOLUCJA WPZiB. Od traktatu amsterdamskiego do traktatu nicejskiego

KM 1996/1997

1. Najwięcej kontrowersji wzbudziły przyszłe relacje między UE a UZE:
 - D domagały się połączenia UE i UZE
 - GB, IRL, S i FIN postulowały *status quo*
 - F zaproponowała kompromis: pogłębienie związków między UE a UZE przy równoczesnym utrzymaniu niezależności obu organizacji
2. TA podporządkowywał UZE wobec UE

TA – WPBIO

1. TA stanowił, że UE winna wspierać „ściślejsze instytucjonalne stosunki” z UZE, „mając na względzie możliwość włączenia UZE do Unii, jeśli RE tak zdecyduje” (art. 17 ust. 1 TUE)
2. UE przejęła od UZE misje petersberskie (art. 17 ust. 2 TUE):
 - misje humanitarne i ratunkowe
 - misje utrzymania pokoju
 - misje zbrojne służące zarządzaniu kryzysowemu, w tym przywracaniu pokoju

TA – WPBIO

3. Decyzje o realizacji misji miała podejmować RE (art. 17 ust. 1 TUE)
4. W wypełnianiu misji mogły uczestniczyć wszystkie PC UE, w tym PC posiadające status obserwatorów w UZE, czyli A, S, FIN, IRL i DK (art. 17 ust. 3 TUE)
5. TA stwarzał możliwość nawiązania współpracy w dziedzinie zbrojeniowej między PC: istotne dla rozwoju WPO (art. 17 ust. 1 TUE)

TA – STRUKTURA I CELE WPZiB

1. TA rozszerzał katalog celów UE w WPZiB. Nowymi celami miały być (art. 11 ust. 1 TUE):
 - zachowanie integralności terytorialnej UE zgodnie z zasadami Karty NZ
 - zachowanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, łącznie z ochroną granic zewnętrznych UE
2. WPZiB miała być określana i realizowana przez UE (art. 11 ust. 1 TUE), a nie jak dotąd przez UE i PC

TA – WYSOKI PRZEDSTAWICIEL DS. WPZIB

1. TA ustanawiał urząd WP, który został połączony z urzędem SG RUE
2. Zadania WP: wspieranie prezydencji oraz RUE przez
 - formułowanie, przygotowywanie i realizację decyzji politycznych
 - prowadzenie politycznego dialogu z PT (art. 18 ust. 3 TUE, art. 26 TUE)

TA – INSTRUMENTY PRAWNE

1. TA dookreślał i rozszerzał (z 4 do 5) liczbę instrumentów prawnych:
 - Wspólne strategie - nowy instrument uchwalany przez RE, dotyczący ważnych wspólnych interesów PC (art. 12, art. 13 ust. 2 TUE), niewiążące dla PC. Rekompensowały brak globalnej strategii UE w WPZiB (np. wspólna strategia UE wobec Rosji z 1999 r.)
 - Zasady i ogólne wytyczne miały po raz pierwszy dotyczyć WPO (art. 13 ust. 1 TUE)

TA – INSTRUMENTY PRAWNE

- Wspólne stanowiska - nastawienie wobec danego problemu (art. 15 TUE): np. sankcje ekonomiczne nakładane na dane państwa przez UE
- Wspólne działania - działania operacyjne (art. 14 ust. 1 TUE): np. wysłanie obserwatorów na wybory do danego PT
- Akty nieformalne służące umacnianiu systematycznej współpracy między PC: koordynacja działań w OM i w czasie KM, zapytania i propozycje adresowane do RUE (art. 10, art. 16, art. 22 TUE)

TA – MECHANIZM DECYZYJNY

1. TA utrzymywał głosowanie jednomyślne jako zasadę (art. 23 ust. 1 TUE)
2. TA ustanawiał zasadę konstruktywnego wstrzymania się od głosu (art. 23 ust. 1-2 TUE):
 - Dane PC wstrzymywało się od głosu, ale podjęta decyzja była rozumiana jako jednomyślna. Nie było ono zobowiązane do realizacji tej decyzji
 - Jeżeli PC, wstrzymujące się od głosu, dysponowały więcej niż $1/3$ głosów ważonych, to mogły zablokować podjęcie takiej decyzji

TA – MECHANIZM DECYZYJNY

3. TA rozszerzał zakres stosowania KWG: wspólne stanowiska, wspólne działania oraz decyzje wykonawcze do ww. (nie dotyczyło to WPO)
 - Do głosowania KWG nie dochodziło, jeżeli jedno PC z powodu interesów narodowych sprzeciwiało się podjęciu decyzji
 - Wówczas RUE mogła w trybie KWG zażądać przedłożenia danej sprawy RE, która stanowiła w tej sprawie jednomyślnie (art. 23 ust. 2 TUE)

OD DEKLARACJI Z ST. MALO DO KONKLUZJI RE Z HELSINEK

1. Przed wejściem w życie TA zarysowała się możliwość kompromisu ws. WPO:
 - w październiku 1998 r. premier Blair zasygnalizował zmianę stanowiska wobec idei WPO
2. Deklaracja Chiraca i Blair'a przyjęta w St. Malo 3-4.12.1998 r. - potrzeba rozwijania „samodzielnych zdolności wojskowych” UE
3. Po wejściu w życie TA - RE obradująca 3-4.06.1999 r. w Kolonii oraz 10-11.12.1999 r. w Helsinkach, podjęta dalsze decyzje ws. rozwoju WPO

KONKLUZJE RE Z KOLONII (3-4.06.1999 R.)

1. Postanowiono ustanowić WPBiO (EPBiO)
2. Ograniczono zadania UE do planowania i realizacji MP
3. Upoważniono RUE do określenia warunków włączenia do UE części zasobów UZE, niezbędnych dla UE w realizacji MP (do końca 2000 r.)

KONKLUZJE RE Z HELSINEK (10-11.12.1999 R.)

1. Decyzja o utworzeniu do końca 2003 r. SSR UE
 - ok. 50-60 tys. osób
 - gotowość do działania w ciągu 60 dni
 - zdolność do w realizacji wszystkich rodzajów MP przez co najmniej 1 rok
2. Decyzja o ustanowieniu nowych organów politycznych i wojskowych UE w celu sprawowania politycznej kontroli i strategicznego dowodzenia MP (organy te zostały powołane do życia w pierwszej połowie 2001 r.):
 - Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa
 - Komitet Wojskowy
 - Sztab Wojskowy
3. Deklaracja o podjęciu prac nad ustaleniem zasad współpracy między UE a NATO

TN – ZMIANY W WPZiB

1. Anulowanie przepisów art. 17 ust. 1-2 TUE o wzajemnych relacjach między UE a UZE: usankcjonowanie decyzji RE z czerwca 1999 r. w Kolonii
2. Zmiana art. 25 TUE - przekazanie KPiB zadań dotychczasowego KP
3. Rozszerzenie WW na WPZiB (art. 27a-27e TUE). Ograniczenia:
 - WW mogła się odnosić jedynie do wspólnych stanowisk i wspólnych działań (art. 27b TUE)
 - WW nie mogła obejmować WPO (art. 27b TUE)

TN – ZMIANY W WPZiB

4. Rozszerzenie zakresu stosowania KWG na nowe przypadki:
 - zawieranie niektórych umów międzynarodowych służących realizacji wspólnych stanowisk i wspólnych działań (art. 24 ust. 3 TUE)
 - mianowanie specjalnego pełnomocnika ds. WPZiB (art. 23 ust. 2 TUE)

